

sanger har Betingelse fremfor nogen anden i Pastoratet for at kunne medvirke paa en heldig Maade ved Gudstjenesten og bidrage til, at denne i sin Helhed foregaar paa tiltalende og opbyggende Maade. Jeg kunde ønske, at vi kunde have givet vore Lærere fri for dette Hverv, jeg kunde ønske det for Lærernes Skyld. Jeg indrømmer, at deres anstrengende Arbejde i Skolen i nogen Maade berettiger dem til en Hviledag den syvende Dag. Men som Forholdene for Tiden ere, kunne vi ikke uden Skade give dem denne ubetingede Frihed.

I Gaar blev det udtalt, at Lovforslagets § 12, der omhandler Afskedigelse af den offentlige Skoles Lærere, tog forholdsvist lempeligt paa Lærerne, medens § 35, der handler om Afsættelse af en Lærer ved Friskolen, tager med noget fastere Haand. Jeg tiltræder, uden iøvrigt nøjere at ville dvæle herved, denne Udtalelse. Jeg indrømmer, at det er nødvendigt, at der bliver lovgivet for den private Skoles eller Friskolens Vedkommende; jeg skal ikke komme ind paa, om Lovforslaget netop svarer til de Krav, som bør stilles, men skal dog minde om, at der nu igennem to Menneskealdre har eksisteret Friskole her i Danmark. Der er vist overhovedet ingen, som vil være bekendt ikke at indrømme, at disse Friskoler, som fremstod under ydre tarvelige Kaar — i Begyndelsen vare Bygningerne meget tarvelige, og Undervisningslokalerne vare meget tarvelige, der var ikke noget, der bedaarede, hvad det Ydre angaar —, have arbejdet sig frem til at vinde en saadan Anerkendelse indenfor vort Skolevæsen, at de have præget Skolevæsenet fra den offentlige Skole ude paa Landet og lige op til den højeste Art af Skole i Danmark. Derfor er der adskillig Grund til at lovgive paa særlig Vis for disse Skoler. Livet har godtgjort, at de have gjort en Indsats, have været Surdejgen i vor Undervisning i hvert Fald i Barneskolen, og det anerkendes fra alle Sider, at Friskolen har været den offentlige Skoles Læremester. Derfor er jeg i høj Grad taknemmelig for, at det ogsaa mærkes paa dette Lovforslag, at den frie Skole har virket gavnligt, og jeg ser Frugterne deraf i, at man ikke i mindste Maade laver det, man kunde kalde Snørliv. I dette Lovforslag gaar man ikke ud paa at uniformere. Nej, man har givet Forældrene en Ret, som de hidtil ikke have haft, nemlig den, som ligger i, at der nu kun er, siger og skriver, 4 Fag i

Skolen, med Hensyn til hvilke der er Eksamenspligt. Det havde ikke kunnet lade sig gøre, hvis den frie Skole her i Danmark ikke havde været Læremesteren. Jeg vil slutte med at sige, at jeg føler mig forvisset om, at mange Fædre og Mødre i Danmark, mange Lærere og Lærerinder, sammen med mig ere den højtærede Minister taknemmelige for det Lovforslag, han har forelagt.

Eduard Larsen: Jeg vil tillade mig senere at spørge den højtærede Kultusminister om et Par Punkter eller maaske rettere sagt understrege et enkelt Punkt, hvor jeg tror, jeg deler hans Opfattelse, men hvor jeg mener, det kan blive af en vis Betydning senere at kunne henvise til, hvilke Udtalelser den højtærede Kultusminister i saa Henseende er kommen med. Men jeg vil først gøre nogle almindelige Bemærkninger om Lovforslaget. Jeg kan ikke dele den almindelige Opfattelse, at dette Lovforslag er et ret underordnet Forslag. Jeg synes, man maa kunne forudse, at dette Lovforslag vil komme til at medføre en Ordning, der vil blive den bestaaende i en lang Aarrække. Jeg tror ogsaa, man maa indrømme, at det paa principelle Punkter virkelig betyder ikke lidt. Den ærede sidste Taler (S. Frederiksen) pegede paa et Punkt, som jeg netop synes er af stor principiel Betydning, nemlig dette, at vi for en Gangs Skyld have faaet Forældrenes Indflydelse paa Tilsynet slaaet fast. Jeg vil ogsaa nævne et Krav, som den sidste Taler tilfældig berørte, men som jeg ønsker at understrege, nemlig, at man nu officielt har faaet Udtryk for det Krav, som Samfundet maa stille, for at Børnene dog kunne møde i Kampen for Tilværelsen med de simpleste aandelige Vaaben, nemlig at der skal være Prøve i Læsning, Skrivning, Regning og skriftlig Dansk. Jeg synes, at derved er en Gang for alle den Grænse slaaet fast, som, skulle vi sige, Friskolen og den frie Betragtning kunne indrømme Samfundet. Hvad der gaar der udover, hvorvidt der skal være mere, som skal være underkastet Tvangsordning, maa gøres til Genstand for nærmere Forhandling. I det hele taget finder jeg, at her have vi paa en heldig Maade een Gang for alle faaet de tvungne Fag slaaede fast. Jeg synes ogsaa, at selve det Tilsyn — og deri er jeg noget uenig med det ærede Medlem fra Kolding (Larsen) —, som er tildelt Friskolen, paa en klar og klog Maade giver Friskolen dens frie Stilling, bevarer den og dog ikke udeluk-